

עגלי מרבק „שפי” בהשוואה לעמיתיהם הפריזיים

מכלל העגלים שלנו, ששווקו ב„מרבק” בשנת 1970 איתרנו ב־28 משקים קבוצות מעורבות בנות 3—4—8 עגלים „שפי”, דור ראשון, ועגלים פריזיים, שהוחזקו יחד ושווקו באותו יום. סה״כ 57 עגלי „שפי” ו־67 עגלים פריזיים.

כדי להבחין בהפרשי התוצאות שבין שני הסוגים השווינו רק את הנחונים שיש להם משי מעות לגבי ייצור וטיב הבשר: משקל חי, תפוח קת בשר, % התפוקה, סיווג, תמורה כספית והגיל בשיווק. לא התייחסנו להשלמת המחיר על־ידי המועצה לשיווק בקר, להוצאות „מרבק” וכו', שהן שוות ליחידה ואינן משפיעות על הפרשיות בין הגזעים.

בחוברת „משק הבקר” 109—110 פורסמה רשימה של ראש אגף בעלי חיים, אוריאל לוי, על הנושא הנ״ל הדנה בתוצאות מחקר, שנעשה בגרמניה בשנים 1964/67.

מיישום המחקר הגרמני לתנאים שלנו מגיע אוריאל לוי ללקח הישראלי, כשהוא מעיר בסוף הרשימה: „רצוי שהם (ז.א. המימצאים של ה־מחקר הגרמני) ייבדקו שנית במציאות שלנו לפני שננסה לגבש מסקנות סופיות”.

יש באפשרותנו לספק משאלתו של א. לוי — אמנם לא בצורת מחקר מדעי, אלא בתוצאות מעשיות מעגלי מרבק, שגודלו בתנאים של באר־טוביה.

הגזע	ראשים	ה ס י ו ג						משקל ממוצע ק״ג		%	המחיר לק״ג טבחה ל״י	ס״ה מחיר הבשר ל״י	הגיל בממוצע יום	תוספת יומית גרם
		אקסט.	1	2+	2	3+	3	חי	טבחה					
שפי	57	8	24	16	9	—	—	544	299	57.8	6.57	1964	450	1120
פריזי	67	—	9	21	19	18	—	513	274	56.3	6.42	1759	469	992
ההפרש לטובת „שפי”														
								31	25	1.5	0.15	205	—19	128

שלאחריה. פרים אלה היו במקום הראשון בהירשת קצב גידול, שהתבטא ב־100 גרם ליום יותר מקצב הגידול הנמוך שהורישו פרים אחרים, מאותה קבוצה.

לאור זה וכן לאור המצב שהולך ומסתמן בשטח ייצור בשר אצלנו — יש מקום להצעה, שהאגודות להזרעה, בעידוד משרד החקלאות יעמידו מספר פרים מגזע שרולה למבחן צאצאים במגמות: קצב גידול, % תמותה ופוריות.

המניע להכנסת הגזע הזה לארץ בזמנו היה להגביר את ייצור הבשר. היתה התנגדות מסוימת, בעיקר מצד האגודות להזרעה, למגמה זאת, מתוך חשש שהדבר עלול לפגוע בטיפוח בקר חלב וגם בייצוא.

לפי הערכתנו על יסוד נתונים של ספר העדר ובתי המטבחים נשחטות שנה שנה כ־8,000—10,000 עגלות, רובן בגיל 3 חודשים, כבשר לבן. מספר זה של ולדות דורש מספר כפול של הזרי

השגנו, איפוא, עבור עגלי „שפי” תמורה של 205 ל״י יותר מאשר עבור הפריזיים, וזאת ב־19 ימי אחזקה פחות.

הערה: 1. % הטבחה חושב לאחר הורדת 5% מהמשקל החי.

2. התוספת היומית חושבה לאחר הירדת 40 ק״ג — משקל העגל בהולדו — מהמשקל חי ברוטו.

למען הדיוק יש להעיר, שהעגלים הפריזיים היו צאצאי פרים שונים, הפועלים במרחב ה־„שרות להזרעה” ואילו עגלי ה„שפי” היו צאצאי פר אחד בלבד — „פרנס” המוליד ולדות גדולים. למרות זאת תואמת הטבלה הנ״ל את מימצאי המחקרים המוזכרים ברשימתו של א. לוי. ה־מחקר האנגלי, המוזכר באותה רשימה, מצביע על זה, שמהזרעות 16 פרים נבחנים היו 2.7% המלטות קשות ו־2.9% תמותה בהמלטה ובשבוע

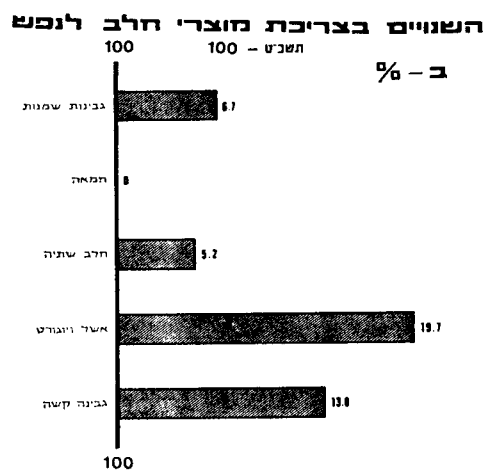
ההכנסות במשק החקלאי מורים להרחיב את הפעילות בשטח זה ובראש וראשונה להעמיד פרים למבחן צאצאים על מנת לאתר את הטובים שבהם, בדרך הנהוגה לגבי פרים לצורך טיפוח בקר חלב.

פריץ בן-יהושע, יוסף זולר
באר-טוביה

עות. לא תהיה פגיעה כל שהיא, לא בטיפוח בקר החלב ולא בייצוא בקר, אם פרות אלה תורענה בזרימת פרי שרולה.

תוצאות המחקרים המוזכרים ברשימת אוריאלי לוי והתוצאות המעשיות אצלנו מאשרות את נכונות היוזמה שננקטה בהבאת פרי שרולה ארצה. הצורך בהספקת בשר לאוכלוסיה והגברת

התמורות בשיווק תוצרת הרפת בתש"ל

ברוך שור פירסם בנובמבר 1970 סקר סטטיסטי מאלף על "התמורות בשיווק החקלאי בתש"ל" (מג' מות וסיכומים), בהוצאת המרכז לתיכנון ופיתוח חקלאי והתישבותי שבמשרד החקלאות. להלן אנחנו מביאים מהחוברת הנ"ל נתונים הנוגעים לבקר ותוצרתו.

חלב — ההתפתחויות העיקריות

1. קצב הגידול בכמות החלב שסופקה למחלבות גדל בשנת תש"ל לעומת השנתיים האחרונות — תשכ"ח ותשכ"ט — במידה ניכרת. בשנתיים האחרונות היה קצב הגידול 3.7% והי שנה הגיע שיעור הגידול ל-8.7%.

2. גדל שיווק חלב שתייה ורוב מוצרי חלב, מחושבים לנפש, לעומת אשתקד במידה ניכרת.

3. לייצור כל המוצרים ששווקו בתש"ל השתמשו ב-414.5 מיליון ליטר חלב גולמי (מזה 398.5 מיליון מייצור מקומי ו-16 מיליון ליטר מאבקת ייבוא), לעומת 383.7 מיליון ליטר בתשכ"ט (מזה 366.7 מיליון ליטר מייצור מקומי

ו-17 מיליון ליטר מאבקת ייבוא). הצריכה הי כללית עלתה איפוא ב-8%, ולנפש ב-4.9%.

4. התמורה ליצרני החלב עלתה השנה במקצת: מ-44.49 אג' לליטר חלב עם תכולת שומן של 3.5% בתשכ"ט ל-44.81 אג' השנה. אם מביאים בחשבון את ההתיקרות שחלה במספוא במחצית אוגוסט 1970 (מחושב לליטר: 2.24 אג') המתבטאת במומצע שנתי ב-0.17 אג' לליטר, יוצא שהתמורה ליצרנים כמעט ולא השתנתה.

5. הסובסידיות למוצרי-חלב הוקטנו במידה ניכרת ובהתאם הועלו המחירים לצרכן.

